

REALITZACIÓ DE CAMPANYES DE SENSIBILITZACIÓ QUE INCORPORIN ELS BENEFICIS AMBIENTALS I ECONÒMICS DE LA RECOLLIDA SELECTIVA. EXEMPLE D'IMPLEMENTACIÓ

Guia del reciclatge de la comarca del Baix Ebre (Catalunya)

Descripció

El Baix Ebre és una comarca situada al sud de Catalunya, a les Terres de l'Ebre, que té una població de 78.977 habitants (Idescat, 2016). Ara fa uns anys, des del Consorci per a la Gestió dels Residus de la Comarca del Baix Ebre, fusionat actualment en el Consorci de Polítiques Ambientals de les Terres de l'Ebre (COPATE), es va editar la *Guia del reciclatge de la comarca del Baix Ebre*, explicant als ciutadans els beneficis ambientals i econòmics de realitzar correctament la recollida selectiva.

ORGÀNICA

CONSORCI DE
COL·LECCIÓ MARRO

Sí

- Restes de fruita i verdura
- Restes i despulls de carn i peix
- Pa sec i menjar cuinat en mal estat
- Closques d'ou, fruita seca i marisc
- Paper de cuina i tovallons bruts de menjar
- Taps de suro, marro de cafè i restes d'infusions
- Restes vegetals en petites quantitats (italaraca, flors, rams pansits...)

No

Molt important que al contenidor marró no hi tirem residus inorgànics (plàstics, vidres, medicaments...) ja que aquests incidiran negativament en el procés de transformació de la matèria orgànica en adob i en disminuiran la qualitat final. Tot i que podem pensar que els envasos que han contingut aliments van al contenidor marró, aquests són inorgànics i MAI els tirarem junt amb les restes de menjar, sinó que aniran al contenidor groc dels envasos lleugers.

ON ES TRACTA LA FRACCIÓ ORGÀNICA?

Totes les restes orgàniques recollides a la comarca del Baix Ebre es porten a la **planta de compostatge** del Mas de Barberans (Montsià), que és una instal·lació on es reciclen els residus orgànics mitjançant un tractament biològic en condicions controlades.

QUÈ ÉS EL COMPOSTATGE?

És el procés de descomposició dels residus orgànics per l'acció de microorganismes en presència d'oxigen. Del procés de compostatge s'obté compost, un adob natural i excel·lent regenerador orgànic del sòl, útil en agricultura, jardineria, obra pública o restauració d'espais naturals.

La matèria orgànica representa un 36% de les nostres deixalles i, per tant, és la fracció que generem amb major quantitat. El compostatge permet tancar el cicle de la matèria orgànica, per això és molt important que diposem les restes orgàniques al contenidor marró. Nosaltres som la peça clau per tancar aquest cicle.

De cada 100 Kg de matèria orgànica s'obtenen uns 20Kg de compost.

I recorda que l'ideal per facilitar el procés de compostatge és utilitzar bosses compostables però si et resulta difícil adquirir-les, tira-ho amb bossa de plàstic però mai ho tiris directament al cubell i sense bossa perquè els contenidors s'embruten molt i es generen males olors!

Recomanacions d'ús: per qüestions d'olor i higiene, cal que els residus orgànics es dipositen al contenidor de la via pública respectant els horaris establerts, d'acord amb la insulació que reben els contenidors en funció de l'època de l'any. Així, els mesos d'estiu a partir de les 20h i a l'hivern a partir de les 18h.

- 04 -
- 05 -

Figura 1. Matèria Orgànica. Font: Guia del reciclatge de la comarca del Baix Ebre, COPATE.

RESTA

Si

- Brollers i cendra de les cigarretes
- Pells d'escombrar
- Compreses, preservatius, bolquers
- Roba i textils trencats
- Ceràmica i porcellana
- Excrements d'animals
- Bosses d'aspiradora, recanvis de fregadora...
- Raspalls de dents, maquinetes d'afaitar, bastons per netejar les orelles...

Davant de qualsevol dubte, feu ús d'aquest contenidor per tal de no contaminar amb **RESIDUS (residus que van al contenidor equivocall) les altres fraccions, ja que aquests impropis dificulten enormement el procés normal de reciclatge.**

SABIES QUE...

... de totes les deixalles que generem, menys del 10% corresponen a aquesta fracció. En canvi, com que molts de nosaltres encara no tenim l'hàbit de reciclar, estem enterrant en abocadors any rere any milers de residus que podrien esdevenir nous recursos mitjançant els processos de reciclatge i recuperació.

A dipòsit controlat, només hi ha d'anar a parar aquells residus que no podem, ara per ara, ni evitar (minimitzar) ni aprofitar (valoritzar). Per això és important que cadascun de nosaltres miri de produir menys residus mitjançant un consum més responsable i col·labori en la recollida selectiva d'aquells residus que poden ser reutilitzats, regenerats, reciclats o, atesa la seva toxicitat, tractats convenientment.

QUÈ SE'N FA DEL CONTINGUT DEL CONTENIDOR GRIS?

S'anomena fracció resta (o rebuig) a tots aquells residus que no es recullen separadament i no es poden reciclar. Aquests residus van a parar a una dipòsit controlat o abocador, on es dipositen de manera que no puguin ser font de contaminació de l'entorn. Per fer-ho, els residus es van col·locant sobre un fons, prèviament impermeabilitzat, estenent-los en capes de poca espessor i compactant-los per disminuir-ne el volum i aprofitar al màxim l'espai de l'abocador.

Cal impermeabilitzar acuradament el fons de l'abocador de manera que els líquids (líquid resultant de la descomposició dels residus) no es puguin filtrar sinó evellir i contaminar les aigües subterrànies de la zona. Una capa de drenatge (grava) recull els líquids i els condueix fins a les basses de recollida.

La colgada periòdica amb terra n'elimina les males olors, evita problemes sanitaris i permet continuar correctament els residus.

Tot aquest seguit d'actuacions es tradueixen en un **elevat cost econòmic**, per la qual cosa el tractament dels residus que s'hi enterra es troba a l'entorn d'uns 60€/tona.

Així, com que a dia d'avui el Baix Ebre no disposa de cap abocador, els municipis més petits duen la fracció resta a l'abocador del Mas de Barberans, mentre que els grans ho fan a l'abocador de Trivissa.

Figura 2. Fracció resta. Font: Guia del reciclatge de la comarca del Baix Ebre, COPATE.

PAPER

Si

- Envasos de paper o cartró
- Caixes de cartró (plegats)
- Diaris, revistes, butlletins publicitaris
- Sobres, cartes
- Folls

Davant d'un dubte, hem de buscar si l'envàs conté el símbol del punt verd, que ens indica si es tracta d'un envàs reciclable o no.

No

És molt important que en aquest contenidor no hi tirem envasos de brics, també coneguts com cartons de bagudes, ni paper d'alumini. Aquests han d'anar al contenidor groc!

Tampoc hi hem de tirar tovallons i paper de cuina usats (si a l'orgànica). Tampoc paper plastificat, paper carbó, paper cel·lulosa, papers bruts de pintura o d'altres productes tòxics, fotografies (si a la resta).

I recorda que el cartró de grans dimensions s'ha de dur a la deixalleria per tal no embussar els contenidors de la via pública!

QUINS BENEFICIS S'OSTENEN DEL RECICLATGE DEL PAPER?

- Diminució del consum d'aigua en un 85% i d'energia en un 65%.
- Diminució de la necessitat de fibres vegetals.
- Diminució de la contaminació atmosfèrica i de l'aigua.
- Diminució de les importacions de fusta i paper vell d'altres països, cosa que representa milers de tones cada any.

SABIES QUE...

- ... el paper està fabricat, principalment, per cel·lulosa obtinguda d'espècies vegetals i/o pa per usat. El cartró es fabrica a partir de pasta de paper endurida.
- ... el paper i el cartró representen aproximadament el 18% en pes del total de residus que generem.
- ... la planta de reciclatge del paper i el cartró es troba a Lleida.
- ... per cada full de mida normal (DIN A4) que es recicla, s'estalvia l'energia equivalent al fun cionament, durant una hora, de dues bombetes de baix consum de 20 wats.
- ... per a fabricar una tona de paper es necessiten:
 - entre 12 i 16 arbres de mida mitjana
 - 60.000 litres d'aigua
 - Més de 300Kg de petroli

Per tant, imagina't tot el que estalviem reciclant una tona de paper!

VIDRE

Si

- Ampolles i pots de vidre sense tap ni xapa.
- Si el tap és de euro, a l'orgànica.
- Si el tap o xapa és metàl·lic, als envasos.
- Gots, copes, cendrers i plats de vidre.

No

És molt important que en aquest contenidor no hi tirem bombetes ni fluorescents, ceràmica, porcellana, vidre pla, espills. **PER QUÈ?** En primer lloc cal diferenciar entre el vidre d'envàs (ampolles, pots...) i el vidre pla (finestres, espills) ja que per tal que el seu reciclatge sigui correcte precisen una recollida selectiva diferent. La recollida selectiva amb els contenidors de la via pública admet solament el vidre procedent d'envasos, amb l'objectiu de reciclar-lo per a finalitats similars. El vidre procedent de finestres, miralls es recull a la deixalleria i els pots buits que hagin contingut medicaments es recullen al punt Sigre de la farmàcia.

ON VA A PARAR EL CONTINGUT DEL CONTENIDOR VERD?

El contingut dels contenidors de vidre del Baix Ebre va a parar a la planta de recuperació de Montblanc on, prèviament al procés de reciclatge, s'extreen les possibles impureses (etiquetes adherides, taps o xapes) que poden afectar la qualitat final. A continuació, es fon a temperatures superiors a 1000°C i se li dóna la forma desitjada mitjançant molles.

SABIES QUE...

- ... el vidre representa aproximadament el 8% en pes del total de residus que generem.
- ... el vidre es recicla al 100% i no perd mai les seves qualitats inicials.
- ... per cada ampolla que es recicla s'estalvia l'energia necessària per tenir un TV encès durant 3 hores.
- ... una ampolla de vidre enterrada en un abocador triga 4.000 anys en degradar-se, és a dir, en desaparèixer completament.
- ... per cada tona de vidre que es recicla s'estalvien 1.200 Kg de matèries primeres i 130 Kg de combustible.
- ... el reciclatge del vidre suposa una disminució de la contaminació atmosfèrica del 20%, una disminució de la contaminació de les aigües del 50% i del consum d'energia del 27%.

Figura 3. Paper-cartró i vidre. Font: Guia del reciclatge de la comarca del Baix Ebre, COPATE.

ENVASOS

Si

- Envasos de plàstic: garrafes, ampolles, safates, envasos de iogurts, tapes dels iogurts...
- Llaunes i metalls (llaunes de refresc, llaunes de conserva...)
- Cartons de begudes (també coneguts com tetra-brics)
- Safates de porexpan
- Paper d'alumini i safates d'alumini
- Plàstic-film d'embolicar aliments
- Paper de cel·lofana
- Bosses de plàstic
- Espurnes de productes no tòxics: desodorants, taques, escumes d'afaitar, ambientadors...

En resum, al contenidor groc hi dipositarem tots aquells envasos identificats amb el punt verd (dues fletxes verdes entrellaçades) que ens indiquen que es tracta d'un envàs reciclable

No

És molt important que en aquest contenidor no hi tirem envasos de productes tòxics, pots metàl·lics de pintures o productes químics, joguines de plàstic, petits electrodomèstics ni objectes decoratius de plàstic. Aquests hauran de dur-se a la deixalleria ja que requereixen un tractament específic i, per tant, no segueixen el mateix circuit que aquells residus que dipositem en el contenidor groc. A més, tampoc hi hem de tirar envasos plens.

SABIES QUE...

- ... els envasos representen aproximadament el 12% en pes del total de residus que generem.
- ... els envasos de plàstic es poden reciclar per a la fabricació de bosses de plàstic, mobiliari urbà, senyalització... o bé per a l'obtenció de nous envasos d'ús no alimentari (lleixius, detergents...).
- ... les llaunes de ferro o les d'alumini són envasos 100% reciclables mitjançant processos de fundició d'acer i alumini. En canvi, si no les reciclem i les entremem en un abocador, trigaran entre 200 i 1.000 anys en degradar-se.
- ... amb l'energia necessària per fabricar una llauna de refresc es podria tenir un televisor encès durant 2 hores ja que la fabricació de l'alumini és un dels processos industrials de major consum energètic i de major impacte ambiental.
- ... reciclant les 3.000 ampolles que caben en un "iglu" de recollida selectiva s'estalvien de l'ordre de 130Kg de petroli i 1.200 Kg de matèries primeres.

ON VA A PARAR EL CONTINGUT DEL CONTENIDOR GROC?

Com que en aquest contenidor hi dipositam envasos de materials molt diversos (alumini, plàstic PET, polipropilè, cartons de begudes, etc.) aquests no es poden reciclar conjuntament, ja que cadascun d'aquests materials té unes propietats molt diferents. És per això que abans d'anar a una planta de reciclatge, el contingut del contenidor groc va a parar a una planta de triatge, on se separen en funció del grup al qual pertany cada envàs. Així, els envasos del Baix Ebre són destinats a la planta de triatge de Constantí, on, un cop separats, es pressen i cada tipus de material s'envia a la corresponent planta de reciclatge per a la seva posterior recuperació.

RECOMANACIONS D'US:

- Utilitzeu les bosses de plàstic que tingueu per casa per reciclar els envasos i no n'adquiriu de noves. Així, contribuïreu a reduir la proliferació de bosses de plàstic.
- Esbandidu els envasos que estiguin molt bruts. Així es reduiran les molèsties per males olors.
- Xafeu i premsau els envasos (ampolles, cartons de begudes...), d'aquesta manera ocuparan menys volum a casa i també s'aprofitarà millor l'espai del contenidor.

Figura 4. Envasos Lleugers. Font: Guia del reciclatge de la comarca del Baix Ebre, COPATE.

FES CÀLCULS...

Una persona al Baix Ebre genera 1,65 Kg al dia de residus, de mitjana. Suposem que a casa teva sou tres membres, per 365 dies a l'any...

$1,65 \times 3 \times 365 = 1.807$ Kg per casa generats (1,8 tones)

Suposem que aquestes tones les lliences a la resta, es recullen i es duen a l'abocador. Els costos de recollida ponderats per cada tona generada del Baix Ebre se situen al voltant dels 50€ i els costos de tractament a l'abocador són de 62€/tn.

$1,8 \text{ tn} \times 50€/tn \text{ recollida} = 90€$
 $1,8 \text{ tn} \times 62€/tn \text{ a l'abocador} = 111€$

Una família de tres membres que no recicla reu un cost mitjà al Baix Ebre de 201€ a l'any, o el que és el mateix 55 cèntims al dia per família. Per sort, no totes les famílies opten per no reciclar i, actualment, al Baix Ebre es recupera més del 30% dels residus que es generen. Per tant, la taxa d'escombraries, que és "tarifa plana" (tant si recicles com si no, tant si generes poc, com generes molt) al Baix Ebre se situa voltant del 100-170€ per habitatge. Encara et sembla cara la taxa d'escombraries?

Fem ara el mateix exercici suposant que aquesta família recupera el 80% del que genera.

$1,8 \text{ tones} \times 50 \text{ recollida} = 90€$
 $1,8 \text{ tones} \times 20\% \text{ resta} \times 62€/tn \text{ a l'abocador} = 22€$
 $1,8 \text{ tones} \times 40\% \text{ FORM} \times 37€/tn \text{ a compostatge} = 27€$
 $1,8 \text{ tones} \times 20\% \text{ Paper i Cartó} \times 0€/tn \text{ a reciclatge} = 0€$
 $1,8 \text{ tones} \times 5\% \text{ vidre} \times 0€/tn \text{ a reciclatge} = 0€$
 $1,8 \text{ tones} \times 10\% \text{ envasos} \times 0€/tn \text{ a reciclatge} = 0€$

Per tant, aquesta família reciclant el 80% genera uns costos de 139€. O el que és el mateix, 38 cèntims al dia per família, que suposa 13 cèntims per individu al dia! Menys que un tallat, menys que l'establiment d'una trucada, i menys que un llarg atòtera de coses, segurament més supèrflues, que ni se'n passa pel cap de prescindir-ne, o qüestionar-les...

REFLEXIONA-HI...

Aquests 62€ d'estalvi pel fet de reciclar, per família de tres membres, traspassant-ho a 20,6€ per persona, per totes les persones del Baix Ebre, 61.304, sumen un total de 1.690.296€! I totes les coses que es podrien fer a la comarca.

Encara et sembla un esforç innecessari el fet de separar les escombraries?

!...recorda: La gestió dels residus comença a les nostres llars!
Tu tens la clau per tancar el cicle!

EL CAMÍ QUE HAN DE SEGUIR ES A LES TEVES MANS...

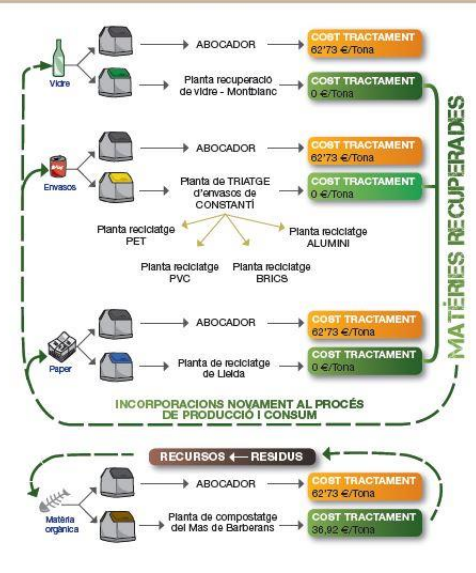

Figura 5. Càlculs per a la reflexió. Font: Guia del reciclatge de la comarca del Baix Ebre, COPATE.

Bibliografia d'interès

- Guia del reciclatge de la comarca del Baix Ebre. Consorci per a la Gestió dels Residus de la Comarca del Baix Ebre.

Més informació

Consorci de Polítiques Ambientals de les Terres de l'Ebre

Persona de contacte: Mercè Mariano

Contacte: mmariano@copate.cat

